

PLAN VAN AANPAK ZOETERMEER 2040 (OMGEVINGSVISIE)

- 3 juni 2019

OPZET

1. Zoetermeer 2040 (Omgevingsvisie)
2. Omgevingswet
3. Gemeentelijke kaders
4. Bestuurlijke ambities
5. Aanpak
6. Betrokkenheid raad
7. Communicatiestrategie

1 Zoetermeer 2040 (Omgevingsvisie)

Zoetermeer 2040 is de Omgevingsvisie voor Zoetermeer. Het beschrijft het gewenste toekomstperspectief voor Zoetermeer. Dit gaat over de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkelingen voor de langere termijn (2040 en verder) alsmede de wijze waarop bestuur en samenleving aan deze toekomst van de stad gaan (samen)werken. Met het integrale perspectief geven we richting aan programma's, beleid, projecten en strategieën voor de stad. Denk aan het programma transformatie sociaal domein, citymarketing, public affairs, het Entreegebied, de Binnenstad, het Dutch Innovation Park, de Schaalsprong, Bleizo, de organisatievisie, implementatie Omgevingswet, het programma vrije tijd, de investeringsagenda, wijkverkenningen et cetera. Kortom een visie waar we vanuit alle portefeuilles aan bijdragen. Ieder vanuit haar of zijn plek en in samenwerking met de partners en inwoners van de stad.

2 Omgevingswet

In juridische zin wordt Zoetermeer 2040 met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2021 van rechtswege de formele Omgevingsvisie. De Omgevingswet richt zich op de fysieke leefomgeving. Echter de wet biedt de ruimte om een integrale – sociale, economische, ruimtelijke - visie op te stellen, onder de voorwaarde dat de visie de hoofdlijnen voor het fysieke domein bevat. In de wet staan de volgende vereisten met betrekking tot de Omgevingsvisie opgenomen:

- a. een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving;
- b. de hoofdlijnen van voorgenomen ontwikkeling, gebruik, beheer, bescherming en behoud van grondgebied;
- c. de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.

Zoetermeer 2040 is door het integrale karakter dus breder dan strikt noodzakelijk is vanuit de juridische kaders van de Omgevingswet. Hierdoor sluit het beter aan op de specifieke vragen ten aanzien van de samenhangende ontwikkeling van Zoetermeer. Dit vanuit de overtuiging dat een stad het samenspel is tussen mensen en ruimte.

3 Gemeentelijke kaders

Het vaststellen van de Omgevingsvisie is een bevoegdheid van de raad en het richtinggevend kader voor de ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de Omgevingsvisie heeft de raad een aantal kaders vastgesteld. Dit zijn:

1. De Uitgangspunten Implementatie Omgevingswet (raadsbesluit oktober 2017). Hierin zijn zeven ontwikkellijnen opgenomen. Onderdeel van de ontwikkellijn inhoud en sturing is de Omgevingsvisie. Dit is:
 - de basis voor de instrumenten programma's, omgevingsplan, vergunningen, toezicht en handhaving;
 - een dynamisch document. De raad bepaalt wijze en frequentie van aanpassingen en actualisaties;
 - hét integrale beleidsdocument voor alle disciplines.

2. Op basis van de bouwstenennotitie Omgevingsvisie, heeft de raad 29 januari 2018 het college opdracht gegeven om:
- de opgehaalde informatie over de thema's verder uit te werken en te gebruiken als bouwstenen / input voor de Omgevingsvisie;
 - de bouwstenen een 'levend document' te laten zijn, dat wordt aangevuld en geactualiseerd en periodiek met de raad wordt besproken;
 - te streven naar een gebruiksvriendelijke, digitale Omgevingsvisie.

Hiernaast zijn er diverse vigerende gemeentelijke beleidskaders. Zoetermeer 2040 bouwt in principe voort op de hoofdlijnen van het vastgestelde beleid. We brengen het beleid in samenhang met elkaar. Daar waar beleid gedateerd is, ontbreekt of strijdig is, komen voorstellen voor aanvullingen of aanpassingen. Waar nodig vullen we blinde vlekken op en zetten we een nieuwe koers uit voor de toekomst.

4 Bestuurlijke ambities

Visies zijn er in vele vormen en maten. Elk bestuur heeft een eigen functionaliteit c.q. betekenis met de visie voor ogen. Voor de gemeente Zoetermeer is de hoofdambitie een integraal – sociaal, economisch, ruimtelijk – perspectief op de toekomst van Zoetermeer in 2040. Aanvullend zijn er de volgende ambities:

Zoetermeer naar een hoger niveau: Zoetermeer gaat komende jaren circa 25.000 nieuwe inwoners verwelkomen, oftewel groeien met 10.000 met een zoekopdracht naar 16.000 woningen. Dit is niet alleen een kwantitatieve groei, maar vooral een kwalitatieve groei. De visie geeft aan op welke wijze de groei bijdraagt – ook op de lange termijn - aan het sociaal, economisch en ruimtelijk gewenste profiel van Zoetermeer. Deze kwaliteitssprong is niet alleen gericht op de nieuwe inwoners, maar zullen vooral de huidige inwoners gaan ervaren.

Nieuwe balans “geplande” en “geleefde” stad: Zoetermeer 2040 gaat ook over de nieuwe balans tussen de “geplande” stad en de “geleefde” stad. Zoetermeer is als new town bij uitstek een geplande stad. Maar een stad ontwikkelt zich na de eerste aanleg stap voor stap organisch verder: de geleefde stad. Op stadsniveau zal de gemeente de kaders en richting aangeven voor de ontwikkeling. Vanzelfsprekend gebaseerd op ruggenspraak met de stad, zoals de recente stadsbrede samenspraak in het kader van de Schaalsprong. De uitwerking van de door de gemeente gestelde kaders en de wijze waarop de stad gaat leven is een proces met en door de stad. De visie biedt ruimte aan partijen om verantwoordelijkheid te nemen. De visie geeft aan hoe deze samenwerking wordt vormgegeven en welke ruimte er aan de inwoners en partners is om initiatief te nemen.

Denken en doen met lef en durf: Zoetermeer 2040 geeft aan welke toekomst we voor de stad ambiëren en waarom we dit nastreven. Maar de kracht van de visie zit in de koppeling naar de uitvoering. De visie en uitvoering zijn niet alleen instrumenteel van aard. Het gaat ook om intentie waarmee we de visie opzetten en gaan uitvoeren. Dit gaan we doen met lef en durf. Alleen dan is er een kwalitatieve en kwantitatieve schaalsprong voor Zoetermeer haalbaar. In de visie staat aangegeven via welke lijnen we gaan werken en hoe we ervoor zorgen dat het toekomstperspectief op overtuigende wijze wordt gerealiseerd.

5 Aanpak

Gezien de bestuurlijke kaders, de ambities en de omvattendheid wordt Zoetermeer 2040 gefaseerd opgesteld. Elke fase vormt een afgrond geheel en wordt geconsolideerd door bestuurlijke besluitvorming.

Fase 1) Basisdocument

In de 1^{ste} fase gaan we de objectieve en feitelijke inhoudelijke basis voor Zoetermeer 2040 opstellen. Vanuit diverse trajecten is hiervoor veel materiaal (sociaal, economie, ruimte, bestuurlijk) beschikbaar. Hier maken we optimaal gebruik van. Inzet is om in deze fase een solide integrale basis op te bouwen voor Zoetermeer 2040. Het gaat om de volgende ingrediënten:

- De hoofdlijnen en strategische beleidsbeslissingen van vigerende beleidsdocumenten. Hierbij betrekken we ook de bouwstenen Omgevingsvisie die in 2018 met de raad zijn besproken.
- De uitkomsten van de diverse gesprekken die met de stad de afgelopen jaren zijn gevoerd. Hieronder ook de recente stadsgesprekken over de toekomst van Zoetermeer. Dit is één van de bouwstenen voor Zoetermeer 2040.
- We maken een overzicht van relevante economische, sociale en ruimtelijke feiten, cijfers en ontwikkelingen van Zoetermeer. Tevens benchmarken we Zoetermeer met een aantal andere gemeenten en de regio.
- We stellen een overzicht op van relevante lange termijn maatschappelijke ontwikkelingen, waar ook Zoetermeer mee te maken krijgt (o.a. digitalisering, robotisering, regionalisering etc.).

Tot slot: op basis van dit materiaal gaan we in gesprek met bestuur, experts en organisatie om een aantal eerste rode draden te identificeren. Deze geven in de volgende fase richting aan de visie Zoetermeer 2040.

Eindproduct fase 1: basisdocument voor Zoetermeer 2040.

Planning: productieproces zomer 2019, start besluitvormingsproces 3^{de} kwartaal 2019

Fase 2) 1^{ste} hoofdstuk Zoetermeer 2040

In de 2^{de} fase stellen we op basis van de inzichten uit de rode draden een eerste concept op voor het 1^{ste} hoofdstuk van Zoetermeer 2040. Dit is de kern van de visie. Dit perspectief is zodanig geformuleerd dat dit voor de langere termijn (2040 en verder) richting geeft aan bestuur, beleid en werk in de gemeente. De kern stellen we op langs de lijn:

- Zoetermeer toen
- Zoetermeer nu
- Zoetermeer straks

De kern omvat circa 5 A4-tjes. Het schetst hoe Zoetermeer zich heeft ontwikkeld vanuit sociaal, economisch, ruimtelijk en bestuurlijk opzicht. Waar Zoetermeer nu staat. En wat voor een stad Zoetermeer in de toekomst wil zijn. Hierin klinken de vier bestuurlijke ambities door. In het 1^{ste} hoofdstuk identificeren we circa 5 integrale opgaven, die een impuls geven om richting deze gewenste toekomst stappen te zetten.

Op basis van gesprekken met bestuur, experts, organisatie en partners van de stad gaan we het eerste concept verrijken, aanvullen en aanscherpen. De gesprekken gaan over de wijze waarop we met elkaar vorm kunnen geven aan de gewenste toekomst van Zoetermeer. Spreekt het concept toekomstperspectief aan? Welke integrale opgaven zijn er voor de stad? Hoe gaan we daar met elkaar aan werken?

Instrument Omgevingsvisie: tegelijk met het opstellen van het 1^{ste} hoofdstuk Zoetermeer 2040 werken we een aantal technische aspecten van het instrument Omgevingsvisie uit. Hierbij gaat het onder meer om:

- Het beschrijven van de opzet en werking van de beleidscyclus conform de Omgevingswet. We beschrijven hoe de visie doorwerkt naar andere instrumenten en naar uitvoering;
- Digitalisering: conform raadsbesluit januari 2018 werken we de gebruiksvriendelijke digitale presentatievorm voor Zoetermeer 2040 uit.

Eindproduct fase 2: 1^{ste} hoofdstuk Zoetermeer 2040 inclusief identificatie van circa 5 strategische integrale opgaven gericht op de toekomst van Zoetermeer.

Planning: productieproces 3^{de} kwartaal 2019, start besluitvormingsproces 4^e kwartaal 2019.

Fase 3: Zoetermeer 2040 (Omgevingsvisie)

Na het opstellen van het 1^{ste} hoofdstuk van Zoetermeer 2040 wordt de visie verder uitgewerkt en geconcretiseerd in daaropvolgende hoofdstukken. Dit doen we op hoofdlijnen, zodanig dat het voor de langere termijn richting geeft aan ons handelen, maar ook ruimte laat om adaptief te reageren op voortschrijdende inzichten. Deze uitwerkingen bieden tevens houvast om de publieke – waaronder ook kwetsbare - belangen te borgen. Voor deze derde fase stellen we te zijner tijd een aanvullend plan van aanpak op. Dit wordt gelijktijdig met de bestuurlijke besluitvorming van de tweede fase aangeboden. Onderwerpen voor de uitwerkingen zijn:

- de strategische integrale opgaven;
- de lopende grote projecten en programma's (onder andere Entreegebied, Binnenstad, etc);
- de afstemming van de hoofdlijnen van het vigerend beleid met het 1^{ste} hoofdstuk Zoetermeer 2040;
- de wijze waarop we Zoetermeer 2040 met lef en durf gaan realiseren (inclusief instrumentarium).

De planning voor het concept Zoetermeer 2040 is 1^{ste} helft 2020. Hierna volgt de besluitvorming en inspraak.

6 Betrokkenheid van de raad

Zoetermeer 2040 (Omgevingsvisie) is in juridische zin een kaderstellend document van de raad. Zij neemt het finale besluit voor de vaststelling van Zoetermeer 2040.

Om de visie te laten aansluiten bij de ideeën van de raad, stelt het college een meer frequente betrokkenheid dan alleen op het formele eindbesluit op prijs. Gedacht wordt aan vaststelling van de eindproducten na elke fase en één à twee tussentijdse informele (technische) overleggen per fase. Naast uitwisseling van informatie is hierbij ook ruimte voor aanvullingen en aanscherpingen vanuit de raad. Voorgesteld wordt om in overleg met de Klankbordgroep Omgevingsvisie uit de raad het proces verder uit te werken ten aanzien van de betrokkenheid van de raad.

7 Communicatiestrategie

Het opstellen van Zoetermeer 2040 kan alleen met gerichte betrokkenheid van bestuur, externen en organisatie. Hiervoor is communicatie één van de pijlers. Voor iedere (potentieel) betrokkene moet duidelijk zijn wat er gaat gebeuren, waar we staan en wat er nog gaat gebeuren. Voor Zoetermeer 2040 wordt een communicatiestrategie opgesteld. Ingrediënten zijn:

- In de eerste fase ligt de focus van de communicatie op de framing van Zoetermeer 2040. Elementen zijn: een integrale – economie, sociaal, ruimte - visie voor de gewenste toekomst van Zoetermeer. Het is een kwalitatief en kwantitatief verhaal over de wijze waarop we Zoetermeer naar een hoger niveau gaan brengen. In de berichtgeving staan de mensen centraal: Mensen maken Zoetermeer.
- We zetten een variëteit aan (social) media in. De berichtgeving heeft een constructieve en uitnodigende sfeer. We organiseren bijeenkomsten om het denken met elkaar te scherpen over de gewenste koers voor Zoetermeer.
- In fase 1 starten we vanuit de opbrengsten van de stadsgesprekken. In de opbouw van Zoetermeer 2040 bij fase 2 en 3 neemt de interactie met de partners toe. Het zwaartepunt ligt in fase 3: de uitwerking van de integrale opgaven voor de stad. Dit zal in interactie gebeuren met de partners van de stad.